

Cito heeft per september 2013 de landelijke normen van de toetsen spelling, begrijpend lezen en rekenen uit het LOVS aangepast. Verwacht wordt dat op de M-toetsen in februari 2014 veel leerlingen een niveau lager uit zullen komen. Deze publicatie biedt u een handvat om de ogenschijnlijk lagere Cito-niveaus van uw leerlingen uit te leggen aan uw collega's of aan de ouders.

Relatie tussen Cito tussen- en Eindtoets

De Cito-toets meet de algemene vaardigheid op een vakgebied. Deze geeft het rendement aan dat de leerling uit het onderwijs haalt. Dit wordt uitgedrukt in een vaardigheidsscore die vervolgens bij een niveau hoort. Cito hanteert twee niveau-indelingen: A t/m E en I t/m V. Op grond van de niveaus waarin de leerlingen vallen, verwachten scholen een bepaald resultaat op de Eindtoets Basisonderwijs in groep 8. Het lijkt voor de school echter of de Eindtoets lager uitvalt. 'Op de tussentoetsen scoren ze hoger, dus de Cito-Eindtoets deugt niet' is een veel gehoorde reactie.

Normering Eindtoets

Elk jaar scoren alle leerlingen in het Nederlandse basisonderwijs weer iets beter dan het jaar daarvoor. Voor een school wordt dit niet zichtbaar. Dat komt omdat Cito jaarlijks de normen op de Eindtoets aanpast. Hierdoor blijft het gemiddelde daardoor altijd rond de 535 liggen. Wat wel verandert zijn de vaardigheden waaraan leerlingen moeten voldoen om 535 te halen. Over het algemeen zal een leerling een hogere vaardigheid nodig hebben dan voorheen om tot de groep gemiddeld scorende leerlingen te behoren. Leerlingen doen het dus gemiddeld beter en daarom zakken ze in Cito-niveau. En dat is best lastig uit te leggen.

Tussentoetsen blijven achter

Cito zorgt er dus jaarlijks voor dat de Eindtoets opnieuw genormeerd wordt. Met de tussentoetsen ligt dit anders. Cito heeft de normen van de tussentoetsen al flink wat jaren geleden vastgesteld en daarna niet (meer) aangepast. In deze normen is dus het effect van steeds slimmer wordende leerlingen niet meegenomen. De scores op de tussentoetsen lopen daarmee niet meer synchroon aan de Eindtoets. In feite vergelijken de scholen nu appels met peren. Binnenkort zullen dat weer allemaal appels zijn. En dat blijft gelukkig ook zo, want Cito heeft aangekondigd ook de tussentoetsen jaarlijks te gaan normeren. Dat moeten ze ook wel, want de nieuwe generatie digitale leermiddelen zoals Snappet, Taalzee en de Reken-tuin ontwikkelen zich ook in de richting van een betrouwbare vaardigheidsmeting en niveaubepaling. Zij doen dat echter niet met aparte toetsen, maar op grond van gemaakte opgaven.

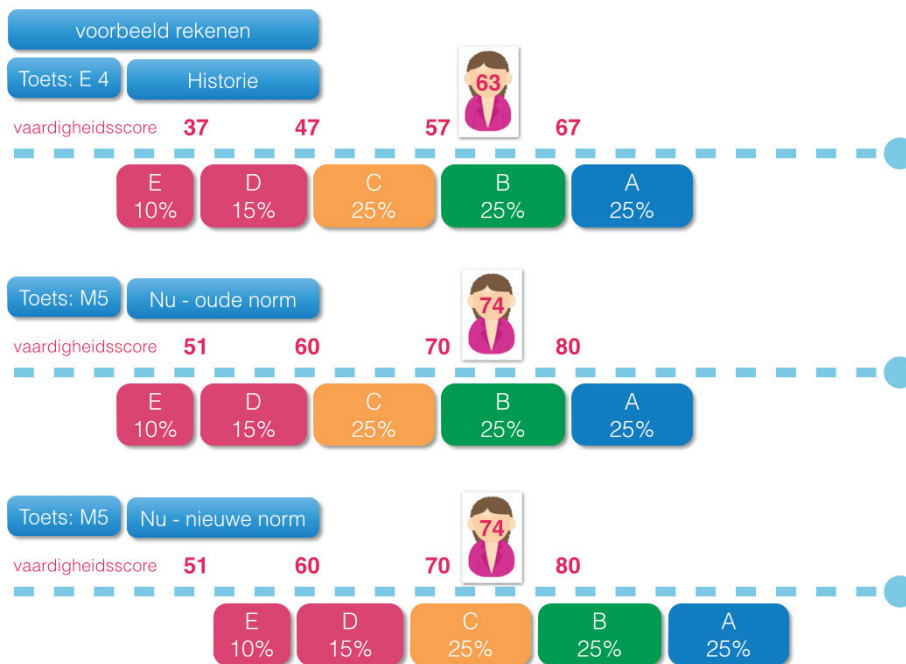
Iets uit te leggen

Scholen hebben binnenkort dus wel iets uit te leggen; op het punt van beleid (en verantwoording) en naar ouders tijdens het rapportgesprek. Dachten zij bijvoorbeeld dat ze een school waren met hoge leeropbrengsten, blijken ze nu plotseling een gemiddeld presterende basisschool te zijn. Dat vraagt van de school om aanpassing van het beleid. Daarnaast mogen zij aan ouders gaan uitleggen waarom hun kind van een B-niveau naar een C-niveau is 'gezakt'. "Uw kind scoort nu een C in plaats van een B, omdat de Nederlandse leerling gemiddeld meer vaardig is geworden". Het is een boodschap die om een zorgvuldige uitleg vraagt. Zeker wanneer de leerkracht daaraan toevoegt dat hij daarmee nog tevreden is ook. Hij heeft er immers voor gezorgd dat de normen zijn aangepast door goed onderwijs te geven.

Een praktisch voorbeeld

Kirsten haalt eind groep 4 op de toets Rekenen-Wiskunde een vaardigheidsscore van 63. Hierbij past volgens Cito een B-niveau. Bij de volgende toets halverwege groep 5 haalt zij een vaardigheidsscore van 74. Ook hierbij past, volgens de oude normen, een Cito B-niveau. Kirsten laat dus voldoende vaardigheidsgroei zien. Cito heeft de normering aangepast aan een gemiddeld hoger rekenniveau van alle Nederlandse leerlingen. Hierdoor past bij de vaardigheidsscore 74 in de nieuwe situatie geen B-niveau, maar waarschijnlijk een C-niveau (1). Alhoewel de vaardigheid van Kirsten niet is gedaald, heeft ze wel een lager Cito-niveau.

Schematische weergave

Goed voorbereid

Vanaf september 2013 zijn de nieuwe Cito-normen van kracht geworden. Dit betekent dat vanaf de mid-dentoets in januari/februari 2014 de effecten van deze nieuwe normen zichtbaar zullen worden. U kunt als school kiezen of u de oude of de nieuwe normering hanteert. Kiest u voor de nieuwe normering, dan past Cito LOVS de gegevens van de laatste 7 jaar aan. Hier moet u wel rekening mee houden!

U heeft dus nog ongeveer drie maanden om u collega's en ouders voor te bereiden op deze nieuwe werkelijkheid. Ze hoeven er niet van te schrikken, zolang ze maar begrijpen hoe het zit. Deze publicatie biedt u ondersteuning bij het omgaan met deze vermeende niveaudaling. Heeft u vragen naar aanleiding van deze publicatie, dan kunt u contact met mij opnemen via menno@O21.nu of bellen met 06-46217778.

Begin januari 2014 publiceren Menno van Hasselt en Wijnand Gijzen een artikel waarin de beleidsmatige consequenties van de nieuwe Cito-normering wordt belicht. Wilt u dit artikel ontvangen, dan kunt u zich hiervoor alvast inschrijven. Wij sturen u het artikel dan toe per mail. Klik op de link om u aan te melden: <http://tinyurl.com/p3mqbxt>

Menno van Hasselt en Wijnand Gijzen verzorgen de Masterclass Opbrengstgericht Passend Onderwijs voor intern begeleiders en schoolleiders in het primair onderwijs. In 4 dagen weet u hoe opbrengstgericht passend onderwijs (of: 1 Stap verder met 1-zorgroute) inhoudelijk en qua werkwijze in elkaar zit! En u kunt zelf vooruit met uw school! De inhoud van dit artikel maakt onderdeel uit van deze training. Zie voor meer informatie: www.masterclassopo.nl

(1) Bij dit voorbeeld is gebruik gemaakt van de vaardigheidsscores die zijn overgenomen uit de tabel tussenopbrengsten Cito LOVS van SBZW, april 2013. Op het moment van het publiceren van dit artikel is de nieuwe tabel nog niet bekend.